

Na osnovu člana 19 a u vezi sa članom 8, člana 57 stav 3 i člana 58 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl.List Crne Gore", broj 50/08), Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na sjednici Savjeta održanoj _____ donosi

PRAVILNIK

o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa (PREČIŠĆENA VERZIJA – 08.06.2010.GODINE)

Sadržina pravilnika

Član 1

Ovim Pravilnikom se uređuje način obračuna neto troškova, materijalnih i nematerijalnih koristi, koji se uzimaju u obzir prilikom proračuna neto troška pružanja usluge Univerzalnog servisa, kao i visina i način plaćanja doprinosa operatora za finansiranje pružanja usluga Univerzalnog servisa.

Značenje pojedinih izraza

Član 2

Izrazi upotrebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1. **Obaveze pružanja usluga Univerzalnog servisa** su obaveze koje Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore (u daljem tekstu **Agencija**) rješenjem na period od 5 (pet) godina nalaže jednom ili više operatora Univerzalnog servisa, tako da pružanje Univerzalnog servisa bude obezbijeđeno na cjelokupnom području Crne Gore.
2. **Nematerijalne koristi pružanja Univerzalnog servisa** su koristi koje nije moguće neposredno i egzaktno izmjeriti, već samo procijeniti, a koje operator Univerzalnog servisa dobija uslijed svoje veće prepoznatljivosti, prisutnosti na cjelokupnoj teritoriji države i primjerno tome manjih troškova potrebnih za širenje mreže do novih krajnjih korisnika i marketinške prednosti zbog pristupa širokoj bazi telefonskih pretplatnika.
3. **Materijalne koristi pružanja Univerzalnog servisa** su mjerljive koristi koje operator Univerzalnog servisa dobija pružanjem tih usluga.
4. **Neto troškovi pružanja usluge Univerzalnog servisa** predstavljaju razliku priraštaja ukupnog prihoda i ukupnog rashoda, koja je uzrokovana obavezama za pružanje usluga Univerzalnog servisa.
5. **Doprinos za finansiranje pružanja usluga Univerzalnog servisa** (u daljem tekstu **Doprinos**) predstavlja iznos, izražen u evrima (EUR), čiji su obveznici svi registrovani operatori u Crnoj Gori, i koji se može koristiti isključivo za pokrivanje iskazanog i odobrenog neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa.

Ostali izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju isto značenje kao i u Zakonu o elektronskim komunikacijama ("Sl.List Crne Gore", broj 50/08; u daljem tekstu **Zakon**).

Obračun neto troškova

Član 3

Operator Univerzalnog servisa dužan je da pripremi troškovni model obaveze pružanja usluga Univerzalnog servisa, koji uključuje i obračun neto troškova.

Obračun neto troškova mora biti objektivan, proporcionalan, transparentan i nediskriminatoran.

Obračun neto troškova operatora Univerzalnog servisa mora sadržati kompletan postupak, kriterijume obračuna, kao i računovodstvene podatke koji služe kao osnova za obračun.

Neto troškovi pružanja pojedinih usluga Univerzalnog servisa se obračunavaju na način da se ukupni troškovi pružanja usluge Univerzalnog servisa umanje za iznos prihoda, materijalnih i nematerijalnih koristi, stečenih od pružanja usluge Univerzalnog servisa.

Ako operator Univerzalnog servisa obavlja više od jedne usluge iz opsega Univerzalnog servisa, obavezan je da iskaže neto trošak pružanja svake od tih usluga posebno. U tom slučaju, ukupni neto trošak pružanja Univerzalnog servisa računa se kao zbir pojedinačnih neto troškova za pojedinačne usluge iz opsega Univerzalnog servisa.

U ukupni trošak pružanja Univerzalnog servisa mogu se uključiti samo oni troškovi koji su neposredno povezani sa pružanjem usluga iz opsega Univerzalnog servisa.

Operator Univerzalnog servisa u obračunu neto troškova mora jasno identifikovati i opisati:

- profitabilne i neprofitabilne krajnje korisnike Univerzalnog servisa,
- kriterijume za definisanje profitabilnih i neprofitabilnih krajnjih korisnika Univerzalnog servisa,
- granicu na kojoj neprofitabilan korisnik Univerzalnog servisa postaje profitabilan, i obrnuto,
- troškove obezbjeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike sa invaliditetom,
- troškove obezbjeđivanja određenih povoljnosti za krajnje korisnike sa niskim primanjima.

Parametri obračuna neto troškova

Član 4

Prilikom obračuna neto troškova ne uzimaju se u obzir:

- troškovi, koji su posljedica regulatornih obaveza koje su operatoru nametnute na osnovu analize tržišta,
- troškovi, koji su posljedica zadovoljavanja obaveza nacionalne bezbjednosti i odbrane države,
- troškovi pružanja elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu iz opsega Univerzalnog servisa,
- troškovi kompenzacija i povraćaja krajnjim korisnicima, nastali zbog neadekvatnog kvaliteta pružene usluge iz opsega Univerzalnog servisa,
- troškovi zamjene, proširenja ili poboljšanja opreme u cilju modernizacije mreže, osim ako je to potrebno za poboljšanje ili ispunjavanje kvaliteta pružanja Univerzalnog servisa,
- troškovi raščlanjivanja računa, selektivne blokade odlaznih poziva, uvođenja pre-paid sistema za plaćanje pristupa do javne telefonske mreže, odnosno za korišćenje javno dostupnih telefonskih usluga.

Prilikom obračuna neto troškova, operator Univerzalnog servisa može uzeti u obzir i uračunati:

- troškove nastale kao posljedica promjene uslova u odnosu na one koji su uzimani pri javnom konkursu, uz uslov da na objektivan i transparentan način može dokazati njihovu opravdanost,
- troškove nastale kao posljedica zahtjeva Agencije za primjenom određenih tehničkih i drugih rješenja, ili za ostvarivanje ponuđenih interkonekcionih ugovora ili saradnje sa drugim operatorima, pod uslovom da su takvi zahtjevi direktno povezani sa pružanjem usluga Univerzalnog servisa,
- razumnu profitnu stopu i stopu povraćaja angažovanog kapitala, koje se odnose na pružanje usluga iz oblasti Univerzalnog servisa

Pravo na naknadu neto troškova

Član 5

Operator Univerzalnog servisa ima pravo na naknadu ukoliko po osnovu obaveze pružanja usluga Univerzalnog servisa iskazuje gubitak, maksimalno do visine obračunatog neto troška.

Ukoliko operator Univerzalnog servisa ne dostavi najdalje do kraja šestog mjeseca tekuće godine obračun neto troškova pružanja usluga Univerzalnog servisa u prethodnoj kalendarskoj godini, gubi pravo iz stava 1. ovog člana.

Agencija provjerava iskazani neto trošak i o tome donosi odluku.

Za provjeru iskazanog neto troška iz stava 3 ovog člana Agencija može angažovati ovlaštenog revizora.

Određivanje visine doprinosa

Član 6

Visina doprinosa za svakog pojedinog obveznika računa se na način što se iznos iskazanog i odobrenog neto troška operatora Univerzalnog servisa množi sa udjelom prihoda toga obveznika od pružanja javnih komunikacionih mreža, odnosno usluga, u ukupnom prihodu sektora elektronskih komunikacija u Crnoj Gori. Udio je izražen u procentima, na dvije decimale. Ukupan prihod sektora se računa na osnovu pojedinačnih prihoda svih operatora, koje su isti obavezni da dostave na način i u rokovima predviđenim Zakonom.

U slučaju da postoji više od jednog operatora Univerzalnog servisa kome je odobrena naknada neto troška, ukupan doprinos pojedinog obveznika se računa kao zbir pojedinačnih doprinosa prema svim takvim operatorima, računatih na način definisan u prethodnom stavu ovog člana.

Visinu doprinosa za pojedinog obveznika određuje Agencija, pri čemu, između ostalog, utvrđuje sljedeće:

- iznos doprinosa,
- podatke o bankovnom računu operatora Univerzalnog servisa, ukoliko su dostupni,
- rok za uplatu doprinosa,
- druge obavezne elemente predviđene Zakonom, kao i Zakonom o opštem upravnom postupku.

Određivanje načina plaćanja doprinosa

Član 7

Obveznici će svoj doprinos plaćati neposredno operatorima Univerzalnog servisa, u roku i iznosima koje utvrđuje Agencija.

U slučaju da je obveznik plaćanja doprinosa ujedno i operator jedne ili više usluga Univerzalnog servisa, nije u obavezi da sam sebi plaća onaj dio doprinosa koji se odnosi na njega.

Upravljanje i administriranje finansiranja Univerzalnog servisa

Član 8

Agencija će voditi evidenciju o doprinosima koji treba da budu plaćeni za finansiranje Univerzalnog servisa, doprinosima koji su obveznici već platili, kao i o svim drugim informacijama relevantnim za finansiranje Univerzalnog servisa, uključujući ali ne ograničavajući se na:

- verifikovani iznos ukupnog godišnjeg prihoda za svakog obveznika doprinosa, uključujući i operatore Univerzalnog servisa,
- iznos doprinosa plativ za prošlu godinu, za svakog obveznika doprinosa, uključujući i operatore Univerzalnog servisa,
- iznose doprinosa koji su već plaćeni, za svakog obveznika doprinosa osim za operatora Univerzalnog servisa,

Operativni troškovi upravljanja i administriranja finansiranja Univerzalnog servisa će biti pokriveni budžetom Agencije.

Transparentnost postupka

Član 9

Agencija je dužna da objavljuje godišnji izvještaj o naknadama neto troškova za pružanje usluga Univerzalnog servisa, o izračunatim neto troškovima, o nematerijalnim koristima koje su bile uzete u obzir prilikom obračuna neto troškova i o plaćenim doprinosima.

Sastavni dio godišnjeg izvještaja iz stava 1 ovog člana su:

- svi pojedinačni obračuni neto troškova dostavljeni od strane operatora Univerzalnog servisa,
- rezultati provjere svih pojedinačnih obračuna neto troškova dostavljenih od strane operatora Univerzalnog servisa, odnosno izvještaji ovlašćenog revizora u slučaju kada je isti angažovan,
- pregled operatora Univerzalnog servisa koji nijesu ostvarili pravo na naknadu neto troška, zajedno sa razlozima za neostvarivanje tog prava,
- sva pojedinačna rješenja o visini i načinu plaćanja doprinosa, izdata obveznicima doprinosa za finansiranje pružanja usluga Univerzalnog servisa.

Objavljivanje godišnjeg izvještaja iz stava 1 ovog člana vrši se na način predviđen Statutom Agencije.

Stupanje na snagu

Član 10

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.

Agencija za elektronske
komunikacije i poštansku djelatnost
Predsjednik Savjeta
Dr Šaleta Đurović

OBRAZLOŽENJE

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je pripravila Pravilnik o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa, u skladu sa nadležnostima definisanim članom 8 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl.List Crne Gore", broj 50/08).

Pravilnik o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa je urađen kako bi se ispunile Obaveze Agencije iz člana 57 stav 3 i člana 58 stav 2 Zakona o elektronskim komunikacijama. Iz člana 57 stavu 3 proizilazi obaveza Agencije da propisuje metodologiju neto troška nakon sprovedene javne rasprave, dok član 58 stav 2 kaže da visinu doprinosa za finansiranje Univerzalnog servisa i način njegovog plaćanja za pojedinog obveznika određuje Agencija, proporcionalno udjelu njegovog prihoda od pružanja javnih komunikacionih mreža, odnosno usluga, u prihodu sektora elektronskih komunikacija u Crnoj Gori.

Operativnim planom Agencije je predviđena izrada teksta ovog Pravilnika, sa naznačenim rokom završetka do kraja četvrtog kvartala 2009. godine.

Predloženi tekst Pravilnika je usaglašen sa propisima Evropske Unije, Naime, Evropska Unija je regulisala pitanje Univerzalnog servisa u Direktivi Evropskog Parlamenta 2002/22/EC, donesenoj 07.03.2002, a koja je u zemljama članicama stupila na snagu 25.07.2003.

Članovi u nacrtu Pravilnika o kvalitetu Univerzalnog servisa imaju sljedeće značenje:

- Član 1 daje sadržinu Pravilnika,
- Član 2 daje pregled i značenje pojedinih izraza upotrijebljenih u tekstu ovog Pravilnika,
- Član 3 definiše opšte principe koje operator Univerzalnog servisa koristi prilikom obračuna neto troška pružanja jedne ili više usluga iz opsega Univerzalnog servisa. Posebno su naglašene obaveze objektivnog prikazivanja, proporcionalnosti, transparentnosti i nedikriminatornosti. Dat je način obračuna koji se koristi kada operator pruža više od jedne usluge iz opsega Univerzalnog servisa, a takođe i koje parametre mora jasno identifikovati i opisati obračun neto troška.
- Član 4 definiše parametre kvaliteta obračuna neto troškova, odnosno one parametre koji se ne mogu uzeti u obzir prilikom obračuna kao i one parametre koje operator Univerzalnog servisa može uključiti u obračun.
- Član 5 definiše pravo na naknadu neto troška, kao i način ostvarenja ovog prava od strane operatora Univerzalnog servisa.
- Član 6 definiše način za određivanje visine doprinosa za finansiranje Univerzalnog servisa, čiji su obveznici svi operatori u Crnoj Gori.
- Član 7 definiše način plaćanja doprinosa za finansiranje Univerzalnog servisa.
- Članom 8 regulisano je upravljanje i administriranje doprinosima od strane Agencije.
- Članom 9 su definisane obaveze Agencije u pogledu transparentnosti iskazivanja i pokrivanja iskazanog neto troška pružanja usluga Univerzalnog servisa, odnosno obavezne djelove Godišnjeg izvještaja o naknadama neto troškova za pružanje usluga Univerzalnog servisa, kojeg priprema i objavljuje Agencija.
- Član 10 definiše stupanje na snagu predloženog Pravilnika.

Za pripremanje teksta Pravilnika o metodologiji proračuna neto troška pružanja i visini i načinu plaćanja naknade za finansiranje Univerzalnog servisa Agencija je koristila sljedeće propise:

- Zakon o elektronskim komunikacijama ("Sl.List Crne Gore", broj 50/08),
- Directive 2002/22/EC of the European Parliament and of the Council, on universal service and user's rights relating to electronic communications networks and services (Universal Service Directive),
- Zakon o elektroničkim komunikacijama ("Narodne novine", broj 73/08),
- Pravilnik o univerzalnim uslugama u elektroničkim komunikacijama, donijet 16.02.2009 od strane HAKOM-a,
- Zakon o elektronskim komunikacijah ("Uradni list Republike Slovenije", št. 13/07),
- Splošni akt o kakvosti univerzalne storitve ("Uradni list Republike Slovenije", št. 79/07),
- Splošni akt o načinu izračuna neto stroškov univerzalne storitve ("Uradni list Republike Slovenije", št. 81/04),